

Syndrom post-intenzivní péče

Otakar Pšenička, Jarmila Křížová

3. interní klinika, VFN a 1. LF UK v Praze

Díky pokrokům v intenzivní péči se zvyšuje počet pacientů propuštěných z jednotek intenzivní péče. Spolu s tím roste také zájem o sledování dlouhodobých následků prodělaného kritického onemocnění. Ukazuje se, že velká část pacientů po propuštění z jednotek intenzivní péče trpí postižením kognitivních, mentálních a fyzických funkcí. Soubor těchto následků je označován jako Post-intensive care syndrome (PICS). Spolu s pacienty jsou zvláště psychickými obtížemi často postiženy i jejich blízké osoby (PICS-Family, PICS-F). Dlouhodobé a trvalé následky po proděláním kritického onemocnění mohou vést ke ztrátě soběstačnosti, snížené kvalitě života, častým rehospitalizacím a četným dalším zdravotním a ekonomickým důsledkům. V předcházení rozvoje PICS je zásadní soubor preventivních opatření, uplatňujících se již během hospitalizace na JIP. Jedná se zejména o zamezení extenzivní sedace, management deliria a taktéž o časnou mobilizaci a důslednou rehabilitaci. Velmi diskutovaným tématem je také další ambulantní sledování propuštěných pacientů v různých zařízeních post-intenzivní péče.

Klíčová slova: intenzivní péče, kritické onemocnění, kvalita života, syndrom post-intenzivní péče.

Post-intensive care syndrome

Thanks to advances in intensive care, number of patients discharged from intensive care units is increasing. Along with that, there is also growing interest in long-term outcomes monitoring. A large proportion of patients suffers from cognitive, psychiatric and physical disabilities after discharge from intensive care unit. A set of these disabilities is called Post-intensive care syndrome (PICS). Along with patients, also their relatives could be affected, especially by mental disorders (PICS-Family, PICS-F). Long term or permanent consequences can lead to the loss of self-sufficiency, reduced quality of life, frequent rehospitalizations and numerous other health and economical consequences. A set of preventive procedures, applied during ICU hospitalization, is essential in preventing the development of PICS. In particular, prevention of extensive sedation, delirium management and early mobilization and thorough rehabilitation is needed. A much discussed topic is further outpatient monitoring of discharged patients in various post-intensive care facilities.

Key words: critical disease, Intensive care, quality of life, post-intensive care syndrome.

Úvod a definice

V posledních dekádách došlo k velkému pokroku v intenzivní péči o kriticky nemocné pacienty. Díky tomu roste počet těch, kteří kritické onemocnění přežijí, a do popředí zájmu se dostává sledování dlouhodobých zdravotních následků, přetrvávajících po propuštění z jednotek intenzivní péče. Soubor těchto následků je označován jako Post-intensive care syndrome (PICS).

Ačkoliv v současnosti neexistuje oficiální jednotná definice, nejčastěji je termínem PICS označována nově vzniklá porucha či zhoršení funkce v jedné či více ze tří základních domén: kognitivní funkce, duševní zdraví, fyzické funkce (Obr. 1) u pacientů po proděláním kritického onemocnění

a přetrvávající po propuštění ze zařízení akutní péče (1). To se týká jak pacientů v domácím prostředí, tak i těch hospitalizovaných v různých zařízeních následné péče. Do příznakového souboru PICS naopak nejsou zahrnuti pacienti s traumatickým poškozením mozku či cévní mozkovou příhodou.

Termínem PICS-Family (PICS-F) jsou označovány příznaky u rodinných příslušníků či jiných blízkých osob, prožívané během kritického onemocnění, po propuštění nebo v případě úmrtí blízké osoby. Nejčastěji se jedná o symptomy spojené s úzkostí, depresí, post-traumatickou stresovou poruchou (PTSD) či tzv. komplikovaným zármutkem (complicated grief), ovlivňujícím běžné denní aktivity i po více než 6 měsících od ztráty blízké osoby (2).

KORESPONDENČNÍ ADRESA AUTORA:

MUDr. Jarmila Křížová, Ph.D., jarmila.krizova@vfn.cz

3. interní klinika, VFN a 1. LF UK v Praze, U Nemocnice 504/1, 128 08 Praha 2

Cit. zkr: Vnitř Lék 2021; 67(e6): e8–e12

Článek přijat redakcí: 30. 1. 2021

Článek přijat po recenzích k publikaci: 14. 7. 2021